

. Sygn. akt II C 1542/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 stycznia 2016 roku

Sąd Okręgowy Warszawa – Praga w Warszawie Wydział II Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSO Małgorzata Dubinowicz – Motyk

Protokolant: Michalina Osłowska

po rozpoznaniu w dniu 15 stycznia 2016 roku na rozprawie

sprawy z powództwa Banku (...) S.A. z siedzibą w W.

przeciwko (...) Zakład (...) spółka z o.o. spółka komandytowa z siedzibą w W. (poprzednio: (...) Zakład (...) spółka komandytowa z siedzibą w W.), S. O. i R. O.

o zapłatę kwoty 97305, 45 złotych

I. zasądza od pozwanych (...) Zakład (...) spółka z o.o. spółka komandytowa z siedzibą w W. (poprzednio: (...) Zakład (...) spółka komandytowa z siedzibą w W.), S. O. i R. O. solidarnie na rzecz powoda Banku (...) S.A. z siedzibą w W. kwotę 97305,45zł (dziewięćdziesiąt siedem tysięcy trzysta pięć złotych czterdzieści pięć groszy) z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 1 listopada 2014 roku do dnia zapłaty;

II. zasądza od pozwanych (...) Zakład (...) spółka z o.o. spółka komandytowa z siedzibą w W. (poprzednio: (...) Zakład (...) spółka komandytowa z siedzibą w W.), S. O. i R. O. solidarnie na rzecz powoda Banku (...) S.A. z siedzibą w W. kwotę 8485zł (osiem tysięcy czterysta osiemdziesiąt pięć złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sygn. akt II C 1542/14

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 28 listopada 2014 roku Bank (...) S.A. z siedzibą w W. wniósł o zasądzenie od pozwanych (...) Zakład (...)” spółka komandytowa w W., R. O. i S. O. solidarnie kwoty 97 305,45zł z ustawowymi odsetkami od dnia 1 listopada 2014 roku do dnia zapłaty oraz kosztów postępowania. W uzasadnieniu pozwu wskazano, iż pozwana spółka zaciągnęła w powodowym banku kredyt oraz na zabezpieczenie tego kredytu wystawiła weksel, zaś pozwani R. O. i S. O. poręczyli ów weksel, w związku z wypowiedzeniem umowy kredytu i nie dotrzymaniem terminu spłaty kredytu weksel został wypełniony przez powodowy bank i przedstawiony pozwanym do zapłaty. (k.2)

S. O. domagał się oddalenia powództwa, kwestionując istnienie należności spółki wobec banku z tytułu umowy kredytu i istnienie podstaw do wypowiedzenia umowy, a dodatkowo zasadność domagania się przez powódkę kwoty 10 639,66zł jako „opłaty” i termin początkowy naliczania odsetek za opóźnienie. (k.66-69) Takie samo stanowiska zajęła pozwana R. O. (k.71-74) i (...) Zakład (...) spółka komandytowa w W. (k.76-79).

Bank (...) S.A. z siedzibą w W. popierał żądanie pozwu, dodatkowo domagając się zasądzenia od pozwanych na swoją rzecz zwrotu kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Powód wskazywał, iż powodem wypowiedzenia umowy kredytu było nieuiszczenie należności kredytowych wypłaconych na podstawie faktury nr (...) z 13 marca 2014 roku oraz podstawę obliczenia żądanej prowizji w kwocie 10 639,66zł (k.99).

Przed zamknięciem rozprawy pozwany S. O., występujący w imieniu własnym i pozwanej spółki, przyznał, iż zaliczka kredytowa wypłacona na podstawie faktury nr (...) nie została uiszczona, jednak akcentował iż pozwana spółka do chwili obecnej nie otrzymała należności ujętych w owej fakturze i toczy się sprawa o ich zapłatę. (k.157)

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 23 marca 2011 roku Bank (...) S.A. z siedzibą w W. zawarł z (...) Zakład (...) spółka komandytowa z siedzibą w W. umowę kredytu (...) w formie odnawialnego limitu do maksymalnej wysokości 2 000 000zł do wykorzystania w okresie od 23 marca 2011 roku do 22 marca 2012 roku na finansowanie należności z tytułu faktur handlowych Vat przysługujących kredytobiorcy od jego kontrahentów handlowych wymienionych w wykazie dołączonym do umowy. Strony postanowiły, iż kredytobiorca jest uprawniony do przedkładania bankowi faktur wystawionych swoim kontrahentom, celem wypłaty kredytu stanowiącego równowartość 80% wartości brutto zaakceptowanej przez bank faktury oraz iż jest zobowiązany do spłaty kredytu w 10-ym dniu roboczym po upływie terminu płatności faktury. Postanowiono, iż w razie wpłynięcia na rachunek bankowy kredytobiorcy należności z tytułu w/w faktur od jego kontrahenta, następnego dnia roboczego środki te zostaną przeznaczone na spłatę kredytu i będą powodowały odnowienie limitu kredytowego. Powodowy bank i pozwana spółka ustalili, iż jeśli kontrahent kredytobiorcy nie zapłaci należności ujętej w fakturze w ciągu 10 dni roboczych od dnia płatności, bank obciąży należną mu kwotą rachunek bieżący kredytobiorcy i jednocześnie poinformuje go o niezapłaceniu faktury przez jego kontrahenta, przy czym jeżeli środki na rachunku nie będą wystarczające na spłatę kredytu, należności te będą traktowane jako przeterminowane, a ich niespłacenie w ciągu 7 dni skutkować będzie wypowiedzeniem umowy kredytu. Bank został upoważniony do obciążania rachunku bieżącego kredytobiorcy kwotami wymagalnych należności na rzecz banku oraz do pobierania odsetek i prowizji. Dowód: umowa kredytu z 23 marca 2011 roku k.22-24 W dniu 28 marca 2012 roku podpisany został aneks nr (...) do w/w umowy, przewidujący możliwość wykorzystania kredytu w formie odnawialnego limitu w wysokości 2 000 000zł w okresie od 28 marca 2012 roku do 27 marca 2013 roku. Dowód: aneks nr (...) k.25-28 Kolejny aneks, przewidujący przedłużenie kredytowania na okres od 28 marca 2013 roku do 27 września 2013 roku został podpisany w dniu 25 marca 2013 roku. Dowód: aneks nr (...) k.29-32 Z kolei 3 października 2013 roku podpisano aneks nr (...) do w/w umowy, przewidujący możliwość korzystania z kredytu w okresie od 1 października 2013 roku do 26 września 2014 roku, z tym iż ustalono zmienną kwotę limitu kredytowego w kolejnych miesiącach. Jako prawne zabezpieczenie spłaty kredytu przewidziano m.in. weksel własny in blanco wystawiony przez kredytobiorcę i poręczony przez S. O. i R. O.. Dowód: aneks nr (...) k.33-36

3 października 2013 roku (...) Zakład (...)” spółka komandytowa w W. podpisała deklarację wekslową, w której m.in. przewidziano, iż Bank (...) S.A. jest uprawniony do uzupełnienia weksla in blanco w każdym czasie, z terminem płatności według swego uznania, na sumę odpowiadającą kwocie wykorzystanego a niespłaconego kredytu wraz z odsetkami, odsetkami za opóźnienie, prowizją i innymi należnościami banku z tytułu kredytu udzielonego umową z dnia 23 marca 2011 roku nr (...) wraz z późniejszymi zmianami, w przypadku niedotrzymania umownego terminu spłaty całości lub części zobowiązań z tytułu kredytu oraz w tych wypadkach, w których bankowi służy prawo ściągnięcia swoich wierzytelności przed nadejściem terminu płatności. Tego samego dnia spółka komandytowa (...) – Zakład (...)” przekazała Bankowi (...) S.A. podpisany weksel in blanco, poręczony za wystawcę weksla przez S. O. i R. O.. Poręczyciele weksla zaakceptowali treść deklaracji wekslowej. Niesporne, nadto deklaracja wekslowa (k.18)

13 marca 2014 roku pozwana spółka wystawiła (...) S.A. fakturę nr (...) za roboty wodno – kanalizacyjne przy rozbudowie drogi wojewódzkiej nr (...) na kwotę 99 859,85zł, wskazując termin płatności faktury na 8 maja 2014 roku. 18 marca 2014 roku kopia faktury złożona została powodowemu bankowi z wnioskiem o wypłacenie kredytu w kwocie stanowiącej równowartość 80% należności ujętej w fakturze, czyli w kwocie 79 887,88zł, a tego samego dnia kredyt w tej kwocie został przekazany na rachunek pozwanej spółki. Dowody: faktura, wnioski i wypłatę kredytu, historia operacji na rachunku, historia operacji na rachunku bieżącym (k.109-134)

W dniu 14 lipca 2014 roku pozwanej spółce zostało doręczone pismo powodowego banku zawierające oświadczenie o wypowiedzeniu umowy kredytu Zaliczka z 23 marca 2011 roku wraz z aneksami, z zachowaniem 30 dniowego okresu wypowiedzenia z uwagi na niespłacenie przeterminowanego zadłużenia w kwocie 89 292,70zł (w tym: 79

887,88zł kapitał, 9 788,52zł odsetki, 119,83zł opłaty i prowizje). Dowód: oświadczenie o wypowiedzeniu umowy z potwierdzeniem doręczenia k.44

31 października 2014 roku Bank (...) S.A. w W. wystawił wyciąg ze swoich ksiąg, stwierdzający, iż są w nich zaewidencjonowane wymagalne wierzytelności wobec (...) Zakład (...)” spółka komandytowa z siedzibą w W. z tytułu umowy kredytu nr (...) z dnia 23 marca 2011 roku zmienionej aneksami z 28 marca 2012 roku, 25 marca 2013 roku i 3 października 2013 roku, w łącznej kwocie 97 305,45zł. W treści wyciągu wskazano, iż na kwotę długu składają się: kapitał przeterminowany w kwocie 79 887,88zł, odsetki umowne w kwocie 811,05zł za okres 18 marca 2014 roku – 22 maja 2014 roku i sposób ich obliczenia, odsetki karne w kwocie 5 912,86zł od kapitału przeterminowanego za okres 1 marca 2014 roku – 31 października 2014 roku i sposób ich obliczenia, opłaty w kwocie 10 693,66zł. Dowód: wyciąg z ksiąg banku i pełnomocnictwa osób podpisujących wyciąg k.19-21

Powodowy bank wypełnił weksel in blanco, zabezpieczający w/w umowę kredytu, wpisując jako sumę wekslową cyfrowo kwotę 97 121,60zł, słownie kwotę 97 305,45zł, zaś jako datę płatności weksla 31 października 2014 roku. Dowód: weksel k.17 Pismem z dnia 31 października 2014 roku (...) Zakład (...)” spółka komandytowa, R. O. i S. O. zostali poinformowani przez Bank (...) S.A. o uzupełnieniu weksla in blanco wystawionego na zabezpieczenie roszczeń z umowy kredytu na sumę 97 305,45zł z terminem płatności 31 października 2014 roku i wezwani do dokonania zapłaty należności z weksla. Dowód: pismo z 31.10.2014r. z potwierdzeniem doręczenia k.42-43 W zakreślonym terminie pozwani nie dokonali wykupu weksla. niesporne

Od maja 2015 roku współnikiem pozwanej spółki jest (...) Zakład (...)” spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, a jej nazwa została zmieniona na (...) Zakład (...)” spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa. Dowód: odpis pełny z rejestru przedsiębiorców k.85-87

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo okazało się uzasadnione.

Skoro strona powodowa powoływała się na odpowiedzialność pozwanej spółki jako wystawcy weksla i odpowiedzialność pozwanych S. O. i R. O. jako poręczycieli weksla, podstawą prawną żądania pozwu był przepis art. 47 ustawy prawo wekslowe, przewidujący, iż wystawca i poręczyciel weksla ponoszą solidarną odpowiedzialność wobec posiadacza weksla, a także art. 32 w/w ustawy, przewidujący iż poręczyciel wekslowy odpowiada tak samo, jak ten, za kogo poręczył.

W rozpoznawanej sprawie jest niesporne, iż reprezentant pozwanej spółki – S. O. podpisał w jej imieniu jako wystawca weksel in blanco, a także iż S. O. w imieniu własnym i R. O. poręczyli za (...) Zakład (...)” spółka komandytowa jako wystawcę weksla własnego in blanco. Poręczenie to spełnia wszystkie wymogi ważności poręczenia wekslowego, określone w art. 31 powołanej ustawy, a przedstawiony przez powoda weksel in blanco został uzupełniony w sposób spełniający wymogi ważności weksla własnego (art. 101 ustawy). Sąd zauważa, iż rozbieżność między cyfrowym i słownym oznaczeniem sumy wekslowej, istniejąca na wypełnionym przez stronę powodową wekslu (k.17), nie powoduje jego nieważności. Stosownie bowiem do art. 6 zd. 1 w zw. z art. 103 ustawy Prawo wekslowe, weksle, w którym sumę wekslową napisano literami i liczbami, w razie różnicy ważny jest na sumę napisaną literami. Oznacza to, iż przedstawiony przez powódkę weksel jest ważnym wekslem co do kwoty 97 305,45zł.

Bezsporne było także, iż weksel przedstawiony przez powoda był wekslem in blanco o charakterze gwarancyjnym – miał zabezpieczać wierzytelności Banku (...) S.A. w W. wobec (...) Zakład (...)” spółka komandytowa z siedzibą w W. z tytułu umowy kredytu nr (...) z aneksami, co wynika zresztą wprost z treści deklaracji wekslowej. Gwarancyjny charakter weksla ma istotne znaczenie z uwagi na zakres przysługujących pozwanym zarzutów. W doktrynie i orzecznictwie jest utrwalony pogląd, iż treść art. 10 ustawy prawo wekslowe rozstrzyga o zakresie zarzutów przysługujących także poręczycielowi weksla in blanco, a ponadto iż granice odpowiedzialności poręczyciela wyznacza zakres zobowiązania osoby, za którą poręczył. Przykładowo wskazać można wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 marca 2011 roku, wydany w sprawie IV CSK 371/10, w którym stwierdzono, iż przewidziana w art. 32 zd. 1 ustawy prawo

wekslowe formuła takiej samej odpowiedzialności poręczyciela, jak tego, za którego poręczył oznacza, że do czasu puszczenia weksla w obieg, poręczyciel może powoływać się na zarzuty przysługujące wystawcy weksla in blanco. W wyroku z dnia 12 grudnia 2008 roku sygn. II CSK 360/08 Sąd Najwyższy stwierdził zaś, iż poręczyciel weksla in blanco może zgłaszać skuteczne zarzuty wskazujące na wypełnienie weksla niezgodnie z porozumieniem.

Stosownie do art. 10 ustawy prawo wekslowe, jeżeli weksel, niezupełny w chwili wystawienia, uzupełniony został niezgodnie z zawartym porozumieniem, nie można wobec posiadacza zasłaniać się zarzutem, że nie zastosowano się do tego porozumienia, chyba że posiadacz nabył weksel w złej wierze albo przy nabyciu dopuścił się rażącego niedbalstwa. Ponieważ w rozpoznawanej sprawie powód jest remitentem, pozwani nie byli ograniczeni w możliwości skutecznego podnoszenia zarzutu uzupełnienia weksla niezgodnie z porozumieniem wekslowym. Zarzut taki pozwani formułowali, wskazując iż w dacie wypełnienia weksla wierzytelność powoda wobec pozwanej spółki z tytułu umowy kredytu nie istniała, gdyż nie doszło do opóźnień w spłacie kredytu i brak jest podstaw do obciążania pozwanej spółki obowiązkiem zapłacenia kwoty 10 693,66zł tytułem „opłaty”. Tej treści zarzuty pozwanych skutkowały przeniesieniem sporu na płaszczyznę tzw. stosunku podstawowego, czyli umowy kredytu zawartej przez powoda z pozwaną spółką.

Wymaga zauważenia, że podniesienie przez dłużnika wekslowego zarzutów ze stosunku podstawowego nie powoduje utraty przez posiadacza weksla formalnej i materialnej legitymacji wekslowej. W dalszym ciągu zatem to na dłużniku wekslowym spoczywa ciężar udowodnienia, że weksel wypełniony został niezgodnie z zawartym porozumieniem wekslowym i nie ma podstaw, aby ciężar dowodzenia okoliczności ze stosunku podstawowego, uzasadniających uzupełnienie weksla, przerzucać na wierzyciela wekslowego (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 października 2000 r., V CKN 136/00, OSNC 2001/6/89, wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu dnia 13 lipca 2005 r., I ACa 23/05, Lex Polonica nr 1287669). Dochodzenie przez powoda praw z weksla wystawionego przez dłużnika osobistego stwarza domniemanie istnienia wierzytelności wekslowej w wysokości sumy wekslowej i przerzuca ciężar dowodu przeciwnego na dłużnika (vide wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 listopada 2009 r., V CSK 129/09, Lex nr 688047). Oznacza to, iż powód nie ma obowiązku wskazania już w pozwie tytułu dochodzonych kwot, a dopiero po zajęciu stanowiska przez pozwanych jest obowiązany do określenia, z czego wynika dochodzona pozewem kwota (por. uzasadnienie wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 28 października 2011 r., VI ACa 546/11, LEX nr 1136133). W rozpoznawanej sprawie strona powodowa, ustosunkowując się do zarzutów pozwanych zamieszczonych w odpowiedzi na pozew, przedłożyła dokumenty źródłowe wyjaśniające sposób wypełnienia weksla, w szczególności historie operacji na rachunkach bankowych wykazującą iż zaliczka kredytowa z dnia 18 marca 2014 roku w wysokości 79 887,88zł nie została zwrócona ze środków pochodzących z wpłaty kontrahenta pozwanej spółki ani bezpośrednio przez pozwaną spółkę (k.122 i 132-134) oraz sposób obliczenia należności z tytułu odsetek i prowizji (k.135). Pozwani w zakreślonym terminie nie odnieśli się do twierdzeń strony powodowej, ani nie zgłosili własnych twierdzeń i wniosków dowodowych (k.137), co oznacza iż finalnie nie kwestionowali rachunkowo kwot podawanych przez powódkę. W opinii Sądu, strona powodowa, przedkładając w/w dokumenty, wykazała wysokość zobowiązania pozwanej spółki wobec siebie z tytułu umowy kredytu, a więc i zasadność wpisania kwoty tego zobowiązania jako sumy wekslowej na wystawionym przez pozwaną spółkę i poręczonym przez pozostałych pozwanych wekslu in blanco mającym zabezpieczać wierzytelności z tej umowy. Wskazywany przez stronę powodową sposób obliczenia wysokości owych należności znajdował podstawy w postanowieniach zamieszczonych w §10, §11, §7 i §8 umowy kredytu. Końcowa argumentacja pozwanych, akcentujących iż kontrahent pozwanej spółki nie opłacił faktury nr (...) (k.157), była nietrafna. Sąd zauważa bowiem, iż stosunek zobowiązaniowy między pozwaną spółką a jej kontrahentem (...) S.A. o odpłatne wykonanie robót wodno-kanalizacyjnych jest stosunkiem odrębnym od stosunku zobowiązaniowego między pozwaną spółką a powodowym bankiem nawiązanego na podstawie umowy kredytu. Owa odrębność rozliczeń jednoznacznie wynika z postanowień umowy kredytowej, w szczególności z §10 ust.5, w którym wskazano, iż w przypadku braku zapłaty za fakturę, bank dochodzi swoich należności wyłącznie od kredytobiorcy. Oznacza to, iż jeśli kontrahent pozwanej spółki nie opłaci faktury w terminie zapłaty i w ciągu kolejnych 10 dni (a więc gdy niemożliwe stanie się przeznaczenie tych środków na spłatę kredytu, zgodnie z §9 umowy), bank jest uprawniony do żądania zapłaty należności z tytułu udzielonego wcześniej w oparciu o tę fakturę kredytu bezpośrednio od kredytobiorcy bądź poprzez pobranie na ten cel środków znajdujących się na rachunku bieżącym, a w ich braku – poprzez żądanie ich zapłaty i do wypowiedzenia umowy kredytu (§10 i 11 umowy).

Mając na uwadze powyższe okoliczności, na podstawie powołanych przepisów Sąd uznał za uzasadnione żądanie zasądzenia od pozwanych na rzecz powoda kwoty 97 305,45zł z ustawowymi odsetkami od dnia 1 listopada 2014 roku, orzekając jak w punkcie I sentencji wyroku.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 98§1 i 3 kpc, zasądzając od pozwanych, jako strony przegrywającej sprawę, na rzecz powoda poniesione koszty procesu. Na koszty te składały się: uiszczona opłata sądowa od pozwu w kwocie 4868zł, uiszczona opłata skarbową od pełnomocnictwa procesowego w kwocie 17 zł i wynagrodzenie pełnomocnika powoda w kwocie 3600zł ustalone na podstawie §2 ust. 2 i §6 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie (...).